

Werken met asbest kan levensgevaarlijk zijn. Technisch gezien is asbest een ideaal materiaal: onverwoestbaar, brandwerend en vooral bijzonder goedkoop. Tientallen jaren geleden bleek echter dat het inademen van asbestvezels gevaarlijke ziektes kan veroorzaken, zoals stoflongen, longkanker en buikvlieskanker. Het feit dat de gezondheidseffecten zich pas na langere tijd (10 tot 30 jaar) openbaren, maakt asbest tot een zeer verraderlijke stof.

Meer over asbest

Asbest is een verzamelnaam voor een aantal in de natuur voorkomende mineralen (silicaten), die zijn opgebouwd uit fijne, microscopisch kleine vezels. Asbest is een natuurlijk product. Het is een delfstof die wordt gewonnen in onder andere Zuid-Amerika en Rusland. Er is een aantal verschillende asbestmineralen.

Asbestvezels zijn onder te verdelen in twee hoofdgroepen:

- de spiraalvormige of serpentijnachtige, waaronder chrysotiel (ofwel **witte asbest**);
- de rechte of amfiboolachtige, waaronder crocidoliet (**blauwe asbest**), amosiet (**bruine asbest**), anthophylliet (**geel**), tremoliet (**grijs**) en actinoliet (**groen**).

Alleen aan de kleur van het *ruwe* asbest is te zien tot welke soort het asbest behoort. Wanneer het materiaal verwerkt is, kan dat niet meer. Dan kan alleen laboratoriumanalyse nog uitsluitsel geven.

Wat is het risico?

Vanwege de duurzaamheid van ingeademde asbestvezels in de longen kunnen zich 10 tot 60 jaar na inademing van asbestvezels zeer ernstige longziekten openbaren, zoals longkanker en mesothelioom, een vorm van kanker van het long- of buikvlies. (Bron: AI-3 Asbest).

Langdurige blootstelling aan asbest kan leiden tot asbestose, een vorm van 'stoflongen'. Afhankelijk van de mate en duur van blootstelling aan asbest kan deze ziekte consequenties hebben voor de levensverwachting. Dat is doorgaans niet het geval bij verdikkingen van het borstvlies (pleurale plaques), een andere, minder ernstige aandoening.

Waar komt een werknemer het tegen?

Asbest is vooral na 1950 veelvuldig in Nederland toegepast, onder meer in fabrieken, woningen en schepen. Sinds 1 juli 1993 is het verboden om asbest te bewerken, te verwerken of in voorraad te houden. Bij het slopen, verbouwen en onderhouden van gebouwen die voor 1 juli 1993 gebouwd zijn, bestaat dus de kans op blootstelling aan asbest.

Nederland heeft vele honderden commercieel verkrijgbare asbesthoudende materialen gehad. De bekendste toepassingen zijn:

- asbestcement (golfplaten, bouwmetaal, waterleiding);
- asbesttextiel (brandweerpakken, gordijnen);
- asbestpapier/karton (vloerbedekking, plaatmetaal);

- asbest-remvoeringen (auto, vrachtwagen, bus, trein);
- asbestisolatie (ovens, ketels, leidingen, schepen);
- asbesthoudende pakkingen (industrie, verwarming).

Asbestsanering

Zodra asbest is aangetroffen, moet het werk worden stilgelegd. De werkplek moet afgezet worden en een daartoe gecertificeerd bedrijf moet een asbest-inventarisatie uitvoeren. Dit bedrijf bepaalt de risico-klasse van de sanering. Op grond van het uitgebreide saneringsplan dat wordt opgesteld, voert dan (vaak) een gecertificeerd saneringsbedrijf de sanering uit.

Voor de start van het werk dient dit bij de Inspectie SZW aangemeld te zijn. Het werk uit risicoklasse 2 en 3 moet worden uitgevoerd door of onder toezicht van iemand met een certificaat DTA (deskundig toezichthouder Asbest). Als naast de DTA-gecertificeerden ook anderen asbest saneren, moeten deze personen het certificaat DAV (deskundig asbest verwijderaar) hebben.

Na afloop van de sanering dient een daartoe bevoegd bedrijf een vrijgaven-meting uit te voeren. Afhankelijk van de resultaten van deze meting wordt besloten of de locatie wordt vrijgegeven.

Wetgeving

Sinds 1 juli 1993 is op grond van het toenmalige Asbestbesluit Arbeidsomstandighedenwet (sinds 1 juli 1997 opgegaan in het Arbeidsomstandighedenbesluit) het beroepsmatig bewerken en verwerken van asbest verboden. Vanaf 1993 geldt het Asbestverwijderingsbesluit voor het verplicht verwijderen van asbest door gespecialiseerde en gecertificeerde bedrijven. Dit houdt onder meer in: een verplichte melding aan de Inspectie SZW, deskundig toezicht, het opstellen van een werkplan, 'containment' van ruimten waar sloopwerkzaamheden plaatsvinden en voorschriften voor de hygiëne.

Laatste ontwikkelingen

- Per 1 juli 2014 is de grenswaarde voor chrysotiel asbest gewijzigd. Dit besluit is gepubliceerd in het Staatsblad van 24 juni 2014. Ook is de verlaging van de grenswaarde van asbest amfibolen en een aantal andere wijzigingen die in de toekomst van kracht zullen worden gepubliceerd. De verlaging van de grenswaarde voor chrysotiel gaat in per 1 juli 2014; die voor amfibolen (inclusief de voorschriften voor de eindmeting en de indeling van werkzaamheden in risicoklassen) op een nader te bepalen datum, waarbij 1 januari 2015 beoogde datum is. De SER zal opnieuw adviseren over de haalbaarheid van deze datum. Lees hier wat de wijzigingen inhouden en volg hier de link naar de publicatie in het Staatsblad.
- Verwijzing in certificatieschema naar norm NEN 2990:2012. Op 10 oktober 2013 is het besluit van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, met kenmerk 2013-0000134066, in de Staatscourant gepubliceerd. Hiermee wordt de Arbeidsomstandighedenregeling gewijzigd in verband met het actualiseren van de

NEN 2990 voor het meetvoorschrift van de eindbeoordeling bij asbestverwijdering. Met de wijziging is een verwijzing naar de norm NEN 2990:2005 geactualiseerd naar NEN 2990:2012. In de NEN 2990 versie 2012 zijn een aantal normelementen opgenomen die specifiek betrekking hebben op de nieuwe asbestgrenswaarden en de meetmethoden hiervoor. Het betreft in het bijzonder de zogenoemde hoog risico saneringen en de bijbehorende onderzoeken middels Elektronenmicroscopie (SEM) van kleefmonsters en luchtmonsters. Deze normelementen treden pas in werking zodra de nieuwe asbestgrenswaarden van kracht zijn.

Meer informatie kunt u vinden op <http://www.arboportaal.nl/onderwerpen/asbest>